

**ПАЁМИ ДОНИШКАДА
АНВОРИ ИЛМ
ТАФАККУРИ ТАЪРИХ
Нашири муштарак**

**ВЕСТНИК ИНСТИТУТА
СВЕТОЧ НАУКИ
ПОЗНАНИЕ ИСТОРИИ
Объединенный выпуск**

**INSTITUTE BULLETIN
LIGHT OF SCIENCE
KNOWLEDGE OF HISTORY
Combined release**

2022, № 2. Чилди 1.

ВАЗОРАТИ МАОРИФ ВА ИЛМИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
ДОНИШКАДАИ ОМУЌЗОРИИ ТОҶИКИСТОН
ДАР ШАҲРИ ПАНҶАКЕНТ

ПАЁМИ ДОНИШКАДА
АНВОРИ ИЛМ
ТАФАККУРИ ТАЪРИХ
Нашри муштарак

ВЕСТНИК ИНСТИТУТА
СВЕТОЧ НАУКИ
ПОЗНАНИЕ ИСТОРИИ
Объединенный выпуск

INSTITUTE BULLETIN
LIGHT OF SCIENCE
KNOWLEDGE OF HISTORY
Combined release

2022, № 2. Ҷилди 1.

**ВАЗОРАТИ МАОРИФ ВА ИЛМИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
ДОНИШКАДАИ ОМУЌЗОРИИ ТОҶИКИСТОН
ДАР ШАҲРИ ПАНҶАКЕНТ**

МАВОДИ

Анҷумани илмӣ-амалии байналмиллалии “Хонишҷои IV – уми Артуҷ” бахшида ба Солҳои рушди деҳот, сайёҳӣ ва ҳунарҳои мардумӣ, ҳамчунин барномаи Даҳсолаи байналмиллалии амал “Об барои рушди устувор, барои солҳои 2018-2028”, “Масоили мубрами илмҳои педагогӣ, иҷтимоӣ-гуманитарӣ ва фанҳои дақиқ дар замони муосир”, 11-14 июли соли 2022 дар Донишкадаи омӯзгории Тоҷикистон дар шаҳри Панҷакент

МАТЕРИАЛЫ

Научно-практической международной конференции “IV - е Артучовские чтения”, посвященная Годам развития села, туризма и народных ремесел, также Программы десятилетия действий «Вода для устойчивого развития 2018-2028 гг.», «Актуальные вопросы филологических, социальнoгуманитарных и естественных наук в современное время», 11-14 июля 2022 года в Таджикском педагогическом институте в городе Пенджикент

MATERIALS

scientific-practical international conference “IV Artuchians Readings”, dedicated to the Years of Rural Development, Tourism and Folk Crafts, as well as the Decade of Action Program “Water for Sustainable Development 2018-2028”, “Actual Issues of Philological, Social Humanitarian and Natural Sciences in the Modern time”, July 11-14, 2022 at the Tajik Pedagogical Institute in the city of Penjikent

Панҷакент - 2022

МУАССИС:

**Донишкадаи омӯзгории Тоҷикистон дар шаҳри
Панҷакент**

**Паёми донишкада, Анвори илм,
Тафаккури таърих, 2022, № 2.1. –
Панҷакент, 2022. – 482 с.**

**Вестник института, Светоч науки, Познание
истории, 2022, № 2.1. – Пенджикент, 2022.
– 482 с.**

**Institute ulletin, Light of science, Knowledge of
history, 2022, № 2.1.– Penjikent, 2022. –
482 s.**

Ҳайати таҳририя метавонад бо баъзе фикр ва
хулосаҳои муаллифон мувофиқ набояд. Ба
дурустии иқтибос, ҳаволаву пайнавиштҳо,
дараҷаи илмӣ, услуб ва баёни мақолаҳо
муаллифҳо масъуланд.

Мнение редколлегии не всегда совпадает с
мнением авторов. За достоверность цитат и
ссылок, научный уровень, стилистику статей
ответственны авторы.

The opinion of the editorial board does not
always coincide with the opinion of the authors.
The authors are responsible for the reliability of
citations and references, the scientific level, and
the style of the articles.

Дар вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон
аз 16.02.2020 ба қайд гирифта шудааст (№148,
149)

Сармуҳаррир:

Ансорӣ Муаззамхон, профессор

Муҳаррири масъул:

Воҳидов Шодмон, д.и.т., профессор

Котиби масъул:

Шарифова Гулпарӣ, н.и.ф, дотсент

Манзил:

735500, Ҷумҳурии Тоҷикистон, вилояти Суғд,
ш.Панҷакент, хиёбони Рӯдакӣ – 106.
t-mail: pamir555@inbox.ru

**Ҳайати таҳрирӣ/Редакционная коллегия/
Editorial team:**

:

Абдуллоева М.А. д.ф.п., профессор
(Тоҷикистон)
Азизов А.А. д.ф.п., профессор (Тоҷикистон)
Аминов Б. д.ф.т., профессор (Ўзбекистон)
Арал Азизуллоҳ (Афғонистон)
Аханов Б.Ф. к.п.н., дотсент (Қазоқистон),
Боқий Набижон (Ўзбекистон)
Гаффорӣ Н.У. д.ф.т., профессор (Тоҷикистон)
Ғаффоров Ш.С. д.ф.т., профессор (Ўзбекистон)
Ғойибов Б.С. д.ф.т., профессор (Ўзбекистон)
Исакова М.С. д.ф.т., профессор (Ўзбекистон)
Киямов Н.С. д.п.н., профессор (Ўзбекистон)
Қобулов Э.О., д.ф.т., профессор (Ўзбекистон)
Қодирий Хондамир (Ўзбекистон)
Мирзаев Н. М. д.ф.т., профессор (Ўзбекистон)
Мирзоюнус М.М. д.ф.ф., профессор
(Тоҷикистон)
Муминов А.Қ. т.ф.д. профессор (Туркия)
Мухамедова Д.Ғ. д.ф.п. профессор
(Ўзбекистон)
Набиев В. д.ф.т., профессор (Тоҷикистон)
Нормуродова Г.Б. д.ф.т., профессор
(Ўзбекистон)
Петрусевич А.А., д.ф.п., профессор (Россия)
Расулов А.И. д.ф.п. профессор (Ўзбекистон)
Раҳимов Н. д.ф.т., профессор (Тоҷикистон)
Резван Е. Т. д.ф.д., профессор. (Россия)
Сабурӣ Х. М. д.ф.п., профессор (Тоҷикистон)
Саидов И.М. д.и.т., профессор (Ўзбекистон)
Сангилова Д.Дж. н.и.т. дотсент (Ўзбекистон)
Сафаев Н.С. д.ф.п., профессор (Ўзбекистон)
Сафаров Т. Т. д.ф.н., дотсент (Ўзбекистон)
Турсунов С.Н. д.ф.т., профессор (Ўзбекистон)
Холиқова Р.Э. д.ф.т., профессор (Ўзбекистон)
Худойкулов Т. Д. д.ф.т., дотсент (Ўзбекистон)
Ҳайитов Ш.А. д.ф.т., профессор (Ўзбекистон)
Шамсиев Ў.Б. д.ф.п., профессор (Ўзбекистон)
Шарапов Ш.Ҳ. д.ф.п., профессор
(Тоҷикистон)
Эркинов А. С. д.ф.ф., профессор (Ўзбекистон)
Эшов Б.Дж, д.ф.т., профессор (Ўзбекистон)
Эшонкулов И.А. н.и.ф., дотсент (Ўзбекистон)

© ДОТП, “Паёми донишкада”, “Анвори илм”,
“Тафаккури таърих” соли 2022.

меоварданд. Таъсири онҳо ба адабиёти давр хеле калон буда, дар пешрафти минбаъдаи он саҳми бузург гузоштаанд. Хусусан, дар даврае, ки ба адабиёт пургӯиву муғлақбаёнӣ роҳ ёфта, адабиётро ба як воситаи суҳанбозӣ табдил дода буд, барои бавучудоварии сабку услуби тозае эҳтиёҷ пайдо шуд, дар эҷоди шоирони ин ҳавзаи адабӣ низ нишонаҳои навоварию тозабаёнӣ ба назар мерасид.

Пайнавишт:

1. Абдураззоқ Самарқандӣ. Матлаби саъдайн ва мажмаи баҳрайн. - Тошкент: 1997.
 2. Ботирхон Валихӯчаев. Доир ба як шарҳи ашъори Камоли Хуҷандӣ ва Бисотии Самарқандӣ. Самарқанд.
 3. Қобилов У. Нубувват мотиви ва мумтоз поэтика. – Самарқанд: СамДУ нашри, 2019.
 4. Чавоҳир-ул-асрор. Шайх Озарӣ. Нусхаи дастнависи № 1916, Китобхонаи Миллии Тоҷикистон.
 5. احمد بن محمد ابن عربشاه. زندگی شگفت آور تیمور. مترجم مهمدعلی نجاتی. تهران. ۱۳۸۴
 6. یارشاطر، احسان. شعر فارسی در عهد شاهرخ. تهران: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۳۴، مقدمه، ص ۱۰ شعرا ص ۱۱۵
 7. تذكرة الشعراء. تهران، 1338. دولتشاه سمرقندی، ص ۳۹۳
 8. خواندمیر. حبيب السیر. هندستان. ۱۲۷۳ هجرى-۱۸۲۵ میلادی. جزو ۳، جلد ۳ ص ۹۲
 9. ابوالقاسم انصاری کازرونى، مرقوم پنجم کتاب سُلَم السموات، چاپ یحیی قریب، تهران ۱۳۴۰
- ش.

ЭРГАШЕВ Ж.Ю.

БухДУ

Тел. +998 93 473 36 38

j.ergashev91@mail.ru

ХИЗМАТ КҶРСАТИШ ТИЗИМИДА КҶПРИКЛАРНИНГ ҶРНИ (Бухоро хонлиги мисолида)

Аннотация: Мазкур мақолада Марказий Осиёда мавжуд бўлган гидротехник иншоот – кўприклар, уларнинг турлари, келиб чиқиш ва қурилиш тарихи, кўприкларнинг хизмат кўрсатиш тизимида тутган ўрни, шунингдек, ўрта асрларда барпо этилган бир қанча кўприклар, уларнинг хусусиятлари ва ўзига хос жиҳатлари ҳамда уларнинг бугунги кундаги ҳолати ва фаолияти, қолаверса, кўприкларнинг Бухоро хонлиги иқтисодий ҳаётидаги аҳамияти бирламчи манбалар ва тарихий адабиётлар асосида таҳлил қилинган.

Калит сўзлар: Марказий Осиё, гидротехник иншоот, кўприк, сўнгги ўрта асрлар, Абдуллахон II, понтон, “Искандар кўприк”, Пули-равоқ, Пул-и ошиқон, Пул-и Жондор, кўтарма кўприк, “Кўприк пули”.

Марказий Осиёнинг карвон йўлларида барпо этилган ўзига хос иншоотлардан бири бўлган гидротехник иншоот – кўприклар савдо-иқтисодий алоқалар ривожига, савдо кавонлари ва йўловчиларнинг хавфсиз ҳаракатланишида муҳим ўрин тутган. Буюк ипак йўли чорраҳасида жойлашган Марказий Осиёда қадимдан кўприклар қуриш тажрибаси мавжуд бўлиб, дастлаб улар тош, ёғоч ва пишиқ ғиштлардан фойдаланилган ҳолда қурилган бўлса, ўрта

асрларга келиб бу тажрибалар анча такомиллашиб борган ва кўприклар қурилишида янги конструкторлардан фойдаланиш йўлга қўйилган.

Сўнгги ўрта асрларда Марказий Осиёнинг йирик сув йўлларида бўлган Амударё ва Сирдарё каби серсув дарёлардан ўтишда кемаларни бириктириб ўзига хос усулда ясалган понтон кўприклар алоҳида аҳамиятга эга бўлган. Шайбоний ҳукмдор Абдуллахон II нинг Тошкентга юриши даврида Сирдарёдан кечиб ўтишда кема ва қайиқлардан ясалган боғлама кўприк (понтон)дан фойдаланганлиги манбаларда акс этган[1, Б 280-281]. Бундан ташқари, Эрон ҳукмдори Нодиршоҳ Бухоро хонлигига ҳарбий юриш уюштирган даврида Чоржўй яқинида кемалардан кўприк қурдириб Амударёни кечиб ўтганлиги маълум. Бу боғлама кўприкни Эрон ва Ҳиндистондан келган усталар ясаган[2, Б. 151-152]. Муҳаммад Козим асарида қайд қилинишича бу кўприк 4-5 кунда, 2 та юк ортилган туя ўта оладиган кенгликда қурилган[2, Б.159].

Фикримизча, боғлама кўприк (понтон)ларнинг характерли хусусияти қисқа фурсатда барпо этилиши ва тезда йиғиб олиниши бўлганлиги боис асосан ҳарбий-сиёсий вазият талабларига тўла жавоб бера олган, аммо Бухоро хонлигининг доимий иқтисодий-савдо алоқалари ривожига унчалик катта аҳамият касб этмаган. Йиғма понтон кўприклардан фарқли равишда хонликдаги Зарафшон, Қашқадарё, Сурхондарё ва бошқа йирик дарёлар устида қурилган кўприклар карвон йўллари бўйлаб савдогорлар, йўловчилар, ҳарбий қўшинлар, давлат маъмурлари, чопарлар ва бошқаларнинг узлуксиз ҳаракатини таъминлашга хизмат қилган.

Кўприклар қурилиши тарихига қисқача назар солсак, турли ҳудудлар ўртасида олиб борилган савдо-иқтисодий алоқалари карвон йўллари бўйлаб мураккаб гидротехник иншоотлар - кўприклар қурилишига туртки берганлигини кўрамыз. Марказий Осиё гидрорельефига хос мураккаб хусусиятлар, йирик дарёлар ва уларнинг ирмоқлари, сойлар, кенг тармоқли ирригация иншоотлари мавжудлиги минтақа ҳудудлари ўртасида иқтисодий-савдо алоқалари ривожланган даврдан бошлаб кўприклар барпо этишни тақозо қиларди. Дастлабки кўприклар асосан ёғочдан бўлиб, унча катта бўлмаган сойлар устига қурилган. Илк темир даврдан бошлаб меъморчилик соҳасидаги ютуқлар ривожига мос равишда тош ва ғишт кўприклар ҳам пайдо бўла борган. Минтақамиздаги қадимги кўприкларнинг бир қисмини Александр Македонский фаолияти билан боғловчи қарашлар кенг тарқалган бўлиб, одатда улар “Искандар кўприк” номи билан атаб келинади. Мисол тариқасида Сурхондарё воҳасида, Туктўғой қишлоғи яқинида Бандихонсой устига қурилган ғишт кўприкни, Кофирниҳон дарёсининг Амударёга қўйилиш жойидан 5 км. ча узоқликдаги тошкўприкни, Сарахсдан жануброқда Ҳерируд (Тажан) дарёси устига қурилган кўприкни ва бошқаларни айтиб ўтиш мумкин. Лекин манбалар таҳлили мазкур кўприкларнинг ўрта асрларда қурилганлигини кўрсатади.

Амир Темур ва темурийлар ҳамда шайбонийлар даврида ҳам минтақада кўприклар қурилиши анча кенг миқёсда олиб борилган. Амир Темур томонидан Зарафшоннинг Оқдарё ва Қорадарё ўзанларига ажраладиган жойида қурилган икки аркали кўприк – сув айиргич (Пули-равоқ) кейинчалик Шайбонийхон томонидан қайта тикланган[3, Б. 31-32,47].

Шу ўринда Ўзбекистон ва Тожикистон ҳудудларини сув билан таъминловчи, 877 км узунликка эга бўлган Зарафшон (форсча зар – олтин, афшон – сочувчи) дарёси ва унинг устига қурилган кўприк ҳақида қисқача тўхталиб ўтамиз. Турли даврларда Зарафшон дарёси устига ҳар хил кўприклар қурилганлиги тарих зарварақларида муҳрланиб қолган. Ўз даврида қурилган ушбу кўприклар Самарқанд, Каттакўрғон, Кармана, Қизилтепа, Бухоро,

Гиждувон, Вобкент, Ромитан, Жондор ва Қоракўл каби шаҳар ва туманлар атрофида жойлашган бўлиб, узоқни яқин қилиш, шунингдек, сув айирғич ва сув тақсимлагич сифатида фойдаланиш учун хизмат қилган[4, Б. 40-42].

Минтақамизда Шайбоний ҳукмдор Абдуллахон II томонидан барпо этилган кўприклар карвон йўлларининг ажралмас таркибий қисми сифатида муҳим аҳамият касб этган. Абдуллахон ҳамда кейинги ҳукмдорлар томонидан барпо этилган кўприкларнинг карвон йўлларида кўрсатган хизмати эътиборга лойиқ. Бугунги кунда ҳам Ўзбекистон ҳудудида XVI асрнинг иккинчи ярмида, шайбонийлар даврида барпо этилган кўприклар сақланиб қолган. Улар орасида Самарқанд-Қарши савдо йўлидаги Қашқадарё устига қурилган кўприк энг каттаси ҳисобланади[5, Б. 71]. Бу ёдгорлик Абдуллахон II даврида қурилган маҳобатли обидаларидан биридир. Қашқадарё ўзанини кесиб ўтган ғишт кўприк, ўн иккита мустаҳкам устунлар оёқларга таяниб, улар ўн тўртта кенг ва пастак равоқлар орқали туташтирилган. Кўприкнинг дарё ўзанини кесиб ўтган умумий узунлиги 122 метр, эни эса 8,2 метрни ташкил этади. Дарё тубидан ўртадаги йўл қопламича бўлган баландлиги - 5,35 метр. Кўприкнинг ҳар икки томонидаги равоқлар оралиғидаги пиллапоялар жуда бақувват пойдевор ғишт тирговичлар билан мустаҳкамланган. Унинг пойдеворлари пастки томон кенгайтирилиб борилган, ҳар бирининг диаметри қарийб 4 метр келадиган буржларга бирлаштирилган. Пойдеворлар сувга чидамли қоришма («қир») билан ғиштлар териб чиқилган[5, Б. 65]. Бу мустаҳкам кўприк бир неча бор таъмирланган ва ҳозирги кунда ҳар икки томонида иккитадан қаровулхона қурилиб, асл шаклга келтирилган ҳолда ўз хизматини ўтаб турибди.

Шайбонийлар ва аштархонийлар даврида кенг фойдаланилган кўприклар сирасига Сурхондарё вилоятидаги Жарқўрғон тумани ҳудудида сақланиб қолган кўприкни, Кармана яқинидаги сув оқимини йўналтириб турган 21 равоқли кўприкни, Гиждувон яқинидаги Пули Мухтор Қосим кўпригини[6, Б. 279], Самарқанд – Қарши йўлидаги Дарғом кўпригини, Бухоро шаҳридаги Руд-и шаҳр канали устидаги “Пул-и ошиқон” (Ошиқлар кўприги)ни, Бухородан Ромитан орқали Хивага кетувчи йўлдаги 8 та ёғоч кўприкни, Бухоронинг жануби-ғарбидаги Пул-и Жондор (5 арқали) кўпригини ва бошқаларни айтиб ўтиш мумкин[3, Б.31-38]. Бу кўприклар сифатли пишиқ ғиштлардан барпо этилган бўлиб, бутун сўнгги ўрта асрлар даврида савдо карвонларига, йўловчиларга, ҳарбийлар ва маҳаллий аҳолига хизмат қилиб келган. Хусусан, Жарқўрғондаги “Искандар кўприк” номи билан аталувчи кўприк ўз сифати ва қурилиш техникаси билан рус ҳарбийларида катта таассурот қолдиргани эътиборга лойиқдир[7, Б. 268].

Рус ҳарбийлари Вахш, Кофирниҳон ва Шарқий Бухородаги бошқа дарёлар устида қурилган бир қанча кўприклар ҳақида ҳам кўплаб маълумотлар қолдирганлар. Уларга кўра, бу кўприклар тор, ночор бўлиб, улардан фақат улов воситаларини етаклаб, пиёда ўтиш мумкин бўлган[8, Б. 95-99].

Сув йўлларига бой Фарғона водийсида ҳам кўприклар қурилишида қадимдан катта тажрибалар тўпланган эди. Кўприклар қурилиши сўнгги ўрта асрларда ҳам давом эттирилгани маълум. Фарғонадаги Каттасой (Қўқонсой) устига қурилган Ғишткўприк ва бошқа кўприклардан бутун ўрта асрлар давомида фойдаланиб келинган[9, Б. 41].

Минтақамизда кўприклар қурилишида нафақат давлат маблағлари, балки айрим шахсларнинг хусусий маблағлари ҳам сарфланган. Айниқса, бадавлат, зодагон аёллар томонидан (баъзан ўртамиёна аҳволда яшаган аёллар ҳам савоб умидида пул жамғариб кўприк қурилишига сарфлаган – Ж.Э) хайрия мақсадида қурдирилган кўприклар бўлгани таҳсинга лойиқдир. Хусусан, Зирабулоқдан 6

км. узоқликда Нарпай дарёси устида қурилган “Пул-и Ширин хотун” кўприги, Қўқондаги “Кампир кўприк” (бу кўприк дўппи тикиб сотиб, пулига савоб учун кўприк қурдирган кампир шарафига шундай номланган) ва “Чархи девона” кўпригини (бу кўприк тикувчи хотин маблағига қурилган) ва бошқаларни эсга олиш мумкин[3, Б. 37].

Ўрта асрларда шаҳарлар мудофаа тизимининг асосий белгиларидан бири уларнинг сув тўлдирилган хандақ билан ўраб олиними бўлган. Бу ўз навбатида кўтарма кўприклар қурилишини талаб этарди. Манбаларда минтақамизнинг айрим шаҳарларидаги кечаси кўтариб қўйиладиган кўтарма кўприклари ҳақида маълумотлар сақланиб қолган[10, Б. 188. 10, Б. 148]. Бу эса бундай мураккаб қурилмалар барпо этиш техникаси минтақамиз аҳолиси учун янгилик бўлмаганидан далолат беради.

Таъкидлаш жоизки, шаҳарларда ва бошқа жойлардаги кўприклардан ўтиш учун махсус солиқ – “Кўприк пули” олингани маълум. Лекин унинг миқдори турли даврларда ва ҳудудларда турлича бўлган ва асосан маҳаллий ҳокимлар томонидан жорий қилинган.

Минтақамизда ўрта асрларда барпо этилган кўприкларнинг кўпчилиги бизнинг давримизгача сақланиб қолмаган. Ёзма манбалар маълумотлари ва тарихий тадқиқотлар натижаларини умумлаштириш орқали хулоса қилиш мумкинки, кўприклар одатда дарёлардан, сойлардан, каналлардан ўтишда асосий восита сифатида узоқ муддат ва вақтинчалик фойдаланиш учун хизмат қилган. Доимий кўприклар дарёларнинг муҳим алоқа йўллари кесишган қисмида қурилган бўлса, Йиғма понтон кўприклардан асосан ҳарбий юришлар вақтида йўлда учраган сув йўлларини қисқа ва тез фурсатда кечиб ўтиш мақсадида фойдаланилганини қайд этиш мумкин. Минтақа алоқа йўллари тизимининг асосий хизмат кўрсатувчи бўғинларидан бўлган карвонсаройлар, работлар, сардобалар, қудуқлар билан бир қаторда кўприклар ҳам Бухоро хонлигида савдо карвонлари, шу билан бирга йўловчилар, сайёҳлар, ҳарбий қўшинлар, элчилик миссиялари аъзолари ва бошқалар учун узоқни яқин қилувчи ва машаққатларни енгиллаштирувчи восита сифатида фаолият юритганлар.

Фойдаланилган манба ва адабиёт:

1. Ҳофиз Таниш ал-Бухорий. Абдуллонома. («Шарафномаи шоҳий») / Форс тилидан С. Мирзаев таржимаси. Сўз боши ва изоҳлар муаллифи Б. Аҳмедов. – Тошкент: Шарқ, 1999. 1-китоб. – 416 б.
2. Извлечения из “Надир-наме” или “Китаб-и Надири” Мухаммед Казима / Перевод под ред. А.А. Ромаскевича // МИТТ. XVI-XIX вв. Иранские, бухарские и Хивинские источники. Труды института востоковедения. – М.–Л.: Изд-во АН СССР, 1938. Т. II. – С. 151-162.
3. Массон М.Е. Среднеазиатские мосты прошлого и проблемы их изучения. – Ташкент: Узбекистан, 1978. – 58 с.
4. Иноятов С.И. Зарафшон дарёси кўприклари тарихидан. // Бухоро мавжлари. 2011 йил. 1-сон. Б. 40-42
5. Маньковская Л.Ю. Типологические основы зодчества Средней Азии (IX- нач. XX вв.). – Ташкент: Фан, 1980. –189 с.
6. ‘Абд ал-Кадир ибн Мухаммад Амин. Маджма’ ал-ансаб ва-л-ашджар / Введение, перевод с арабского, персидского и тюркского языков, комментарии, подготовка факсимиле к изданию Ш.Х. Вохидова, А.К. Муминова, Б.Б. Аминова. История Казахстана в персидских источниках. – Алматы: Дайк-Пресс, 2005. Т. II. – С. 279.
7. Логофет Д.Н. В горах и на равнинах Бухары. – СПб., 1913. – 619 с.

8. Петров. Путевыя замѣтки класснаго топографа тит. сов. Петрова 1884 г. // СМА. – СПб.: Военная типография, 1886. Вып. ХХL. – С. 53-102.
9. [Хорошхин А.П.]. Сборник статей, касающихся до Туркестанского края А.П. Хорошхина. – СПб., 1876. – 520 с.
10. Извлечения из “Ахсан ат-такасим фи-ма’рифат ал-акалим” ал-Макдиси. По изд. De Goeje. (BGA, I). / Пер. С. Волина // МИТТ. VII-XV вв. Арабские и персидские источники. Труды института востоковедения. – М.–Л.: Изд-во АН СССР, 1939. Т. I. – С. 184-209; Бартольд В.В. Бартольд. В.В. Туркестан в эпохи монгольского нашествия / Соч. в 9 томах. – М.: Восточной литературы, 1963. Т. I. – 759 с.

ЭРКИНОВ Афтондил,
филология фанлари доктори (Ўзбекистон)
ҚУРБОНОВ Абдумалик
СамДУ мустақил тадқиқотчиси (Ўзбекистон)

КАМОЛ ЭРАСЛАННИНГ (1930–2022) НАВОИЙШУНОСЛИККА ОИД ТАДҚИҚОТЛАРИ

Туркиялик машҳур навоийшунос олим Камол Эрасланнинг Алишер Навоий ижодига оид бир қатор тадқиқотлар ёзган. Мақоламизда шуларнинг айримлари ҳақида маълумот берамиз. Мазкур мақола 2022 йил 13 июль куни Камол Эрасланнинг вафоти муносабати билан хотира сифатида битилди.

Туркиядан нохуш хабар келди. Усмонли турклар ва ўзбек мумтоз адабиёти бўйича қатор илмий ишлар муаллифи, профессор Камол Эраслан 13 июнь куни тўқсон икки ёшида дунёдан ўтди. Камол Эраслан 1965 йилдан бошлаб Истанбул университетининг турк тили ва адабиёти факультетидаги турк филологияси кафедрасида ўқитувчилик ва илмий фаолиятини бошлаган. 1970 йили Алишер Навоийнинг “Алишер Навоий “Насойим ул-муҳаббат” асарининг матн ва тил хусусиятлари” мавзуида диссертация ҳимоя қилган. Олим бутун умри давомида мазкур масканда ишлади. Минглаб талабаларга турк тили ва адабиёти ҳамда ўзбек мумтоз адабиёти бўйича дарс бериб келди. Юзлаб мақолалар нашр қилди. Алишер Навоий асарлари хусусидаги тадқиқотлари ва Навоий асарлари матнларини туркчага ўгириш ва нашр қилиш йўналишида бир мунча ишларни амалга оширганди. Булар қаторида Алишер Навоийнинг “Насойим ул-муҳаббат”, “Мажолис ун-нафоис”, “Мезон ул-авзон”... каби асарлари матнлар ва туркчага таржималарини эшлаш мумкин. Яъни, олим навоийшуносликка ҳисса қўшган турк олимларининг пешволаридан эди.

Мен Камол Эраслан билан икки марта учрашганман. 2020 йили 90 ёшли устоз Камол Эрасланни Истанбулда, Сулаймония кутубхонаси ёнида учратдим. Бу тасодиф эмасди. Истанбул университетидаги ҳамкасблар Камол Эраслан 90 ёшда бўлишига қарамай, Истанбул университети кутубхонасига кунда келиб шуғулланади ва аниқ бир вақтда университет ошхонасига боради, деб айтишди. Ана шу вақтни дақиқама-дақиқа аниқ мўлжаллаб борганимда устоз Камол Эрасланни учратдим. Бироз суҳбат қурдик. Мен унга, Самарқанд Давлат университети мустақил тадқиқотчиси Абдумалик Қурбонов ҳозирда илмий раҳбарлигида “Навоийнинг Туркия Республикасида ўрганилиши” мавзуидаги PhD диссертацияси устида иш олиб бораётганлигини, яқинда у Туркияга келиб, сиздан навоийшунослик фаолиятингиз ҳақида интервью олмоқчи, чунки сизнинг

МУНДАРИҶА/ОГЛАВЛЕНИЕ

№	Ном ва насаби муаллиф	Номи мақола	Саҳ
1.	Ансорӣ Н.	МАРДИ ОҚИЛУ ОЛИМ ВА ТАДБИРКОР	2
2.	Aral A.	ALISHER NAVOIYGA NISBAT BERILADIGAN YANGI OBIDALAR	3
3.	Абдукаримов Ҷ.	САҲМИ ПРОФЕССОР ШОДМОН ВОҲИДОВ ДАР ТАҲҚИҚУ ОМУЗИШИ «МУНТАХАБ АТ-ТАВОРИХ»-И МУҲАММАД ҲАКИМХОН	7
4.	Абдуллоев Ш. Б.	“ДАДЕСТАНИ МЕНОГИ ХЕРАД” ДАГИ ДЕВЛАР ОБРАЗИ ВА УНИНГ ЗАРДУШТИЙЛИК ДЕМОНОЛОГИЯСИДАГИ АҲАМИЯТИ	9
5.	Абдурашидова У.Р.	ГУЛРУҲСОР САФИЕВА – ШОИРИ НАВПАРДОЗ	12
6.	Абдурашидова Р.Ф.	К ВОПРОСУ О ПЕРИОДИЗАЦИИ ИСТОРИИ РАЗВИТИЯ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА	18
7.	Абдуқаюмов А.Р.	МАРКАЗИЙ ОСИЁДА ЭНЕОЛИТ ВА БРОНЗА ДАВРИ: ТАРИХШУНОСЛИК ЁНДАШУВЛАРИ	20
8.	Абдулатипов У.Х.	МАСЪАЛАҲОИ НАЗАРИЯВИИ МЕТОДҲОИ ТАҲҚИҚИ НИЗОЪ ВА ТАТБИҚИ ОНҲО ДАР СУЛҲИ ТОЧИКОН	24
9.	Абдулахатов Н.У.	ДРЕВНЯЯ УСЫПАЛЬНИЦА ХАЗРАТ ШАХА МАНСУРА В МАРГИЛАНЕ	28
10.	Абдуллаев Р.И.	МИНГ ОЙИМ – ҚЎҚОН МАЛИКАСИ	36
11.	Abdimotimov T.B.	AMIR TEMURNING VAZIRLARI HAQIDA	41
12.	Абдурахманов А. Ю.	СУРҲОНДАРЁ ВИЛОЯТИ ҚИШЛОҚ ҲУДУДЛАРИДА АЛОҚА ВОСИТАЛАРИНИНГ РИВОЖЛАНИШИ (1960-1980-йй.)	44
13.	Абдурахманов А.Ю.	СУРҲОНДАРЁ ВИЛОЯТИ ҚИШЛОҚ ҲУДУДЛАРИНИНГ ЭЛЕКТРЛАШТИРИШ ВА ГАЗЛАШТИРИЛИШИ (1960-1980-йй.)	49
14.	Абдухолиқов Ф.	ЎРТА АСР МИНИАТЮРАСИДА УМАР ШАЙХ МИРЗО ТАСВИРИ	53
15.	Салимов Э. М., Акилова М. М.	АРЗИШҲОИ ДИНӢ ДАР ФАРҲАНГИ ТОЧИК (АСРҲОИ VIII-XIV)	55
16.	Аламов Ш.	ПЕРОМУНИ НАҚШИ ЗАБОНИ ФОРСӢ ДАР РУШДУ ТАКЛОМУЛИ ЗАБОНИ АРАБӢ	61
17.	Алимджанова Д. Н., Одилова М.Х.	РОЛЬ ЗНАНИЯ В ПРОЦЕССЕ ГЛОБАЛИЗАЦИИ	64
18.	Амонов Ш. Н.	АҲМАД ТАБИБИЙНИНГ ТУРКИЙ ДЕВОНЛАРИ ҲАҚИДА МАЪЛУМОТЛАР	66
19.	Амонова S.	THE ROLE OF MOTIVATION AND DEMOTIVATION IN LEARNING A SECOND LANGUAGE. HOW TO MOTIVATE STUDENTS	70
20.	Анварова М. Н., Дадочонова Н. А.	НАҚШИ НАҶИБ МАҲФУЗ ДАР ГУСТАРИШИ	74

		ИЛМУ ФАРҲАНГИ АДАБИЁТИ МУОСИРИ АРАБ	
21.	Анварова М. Н., Дадочонова Н. А.	ВАЗЪИ ИЛМИВУ АДАБИИ МИСР ДАР АСРҲОИ XIX-XX	77
22.	Анварова М.Н.	КОРБУРДИ САНЪАТҲОИ БАДЕЙ ДАР “ЛАТОИФ-УЛ-АМСОЛ”-И РАШИДУДДИНИ ВАТВОТ”	81
23.	Ансорова М.	ИҚТИБОС ВА БАЪЗЕ ВИЖАГИҲОИ ГРАММАТИКИИ ОН	86
24.	Аюбова М.З.	ДОИР БА ТАТБИҚИ АНДЕШАҲОИ ВОҶИДАЛИИ МУЧМАЛӢ ДАР ОМУӢЗИШИ ҲУНАРҲО (дар мисоли омуӢзиши наққошӣ)	91
25.	Ахмедова Д. Х.	МАКТУБЛАРДА МИНТАҚА СИЁСАТИГА ОИД ХАБАРЛАР	94
26.	Джураев Х.Х.	АНСАРИ ПРИЗНАННЫЙ РЕКТОР ЕВРОПЫ	99
27.	Хусен Х. Д.	УЧИТЕЛЬ - ВЕЛИК ЧЕМ ОТЕЦ	102
28.	Ahmedova G.O'.	YOSHLARNI VATANPARVARLIK RUHIDA TARBIYALASHDA O'ZBEK XALQ OG'ZAKI IJODIYOTINING ANAMIYATI	113
29.	Аюбов А.Р., Ваҳобова Г.Қ.	ТОТЕМИЗМ ВА АКСИ ОН ДАР УРФУ ОДАТҲО ВА НОМҲОИ ҶУҒРОФИИ УСТРУШАНА	115
30.	Аюбов А.Р.	ИСТОКИ ПРОИСХОЖДЕНИЯ И ЭТИМОЛОГИЯ ТЮРКСКИХ ЭТНОТОПОНИМОВ И АНТРОПОТОПОНИМОВ СОГДА	119
31.	Боқиев А.А.	ТЕМУРИЙЛАР ШАЖАРАСИНИНГ“БОБУРНОМА”ДАГИ АХБОРОТ ҚАТЛАМИ	124
32.	Боқиев А.А.	ТЕМУРИЙЛАР ДАВРИ ЁЗМА МАНБАЛАРИНИНГ АХБОРОТ ҚАТЛАМИ	129
33.	Бегалиева М.О.	ДАВРИЙ МАТБУОТ САҲИФАЛАРИДА ШАРҚИЙ БУХОРО БЕКЛИКЛАРИ (XIX АСР ИККИНЧИ ЯРМИ -XX АСР БОШЛАРИ)	140
34.	Бобоева С. Р.	СУРҲОН ВОҲАСИДА ЭЛЕКТР ТАРМОҚЛАРИНИНГ ВУЖУДГА КЕЛИШИ ВА РИВОЖЛАНИШИ (1920-1940 йй)	143
35.	Бобокулова М. А.	К ВОПРОСУ ВОВЛЕЧЕНИЯ ЖЕНЩИН В СФЕРУ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В УСЛОВИЯХ НЕЗАВИСИМОСТИ ТАДЖИКИСТАНА	146
36.	Бозоров М. Ж.	ФИЛОСОФСКИЕ ПРОБЛЕМЫ МИГРАЦИИ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ	152
37.	Воутurodova F. E.	O'ZBEK MILLIY TAOMLARINING TARJIMA TADQIQOTIDA YOZMA YODGORLIK LARNING ANAMIYATI	155
38.	Буриев З.	КАСПИЙОРИ ВИЛОЯТИ ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ВА ИҚТИСОДИЙ ҲАЁТИДА ХОРИЖИЙ ФУҚАРОЛАРИНИНГ ИШТИРОКИ (XIX АСРНИНГ ИККИНЧИ ЯРМИ XX АСР)	157
39.	Воҳидов Ш.	К ИСТОРИИ СЕМЕЙНОЙ ЖИЗНИ УЛУГБЕК КУРАГАНА (по сведениям “Муизз алансаб” и	163

		миниатюры XV века)	
40.	Ғафуров А. В.	ТАҲЛИЛИ ЛУҒАВИИ ЯК МИСРАИ АРАБИИ ХОҶА КАМОЛИ ХУЧАНДӢ	165
41.	Гоффоров Ш. С.	НАПРАВЛЕНИЕ И ЗНАЧЕНИЕ ПРИДОРОЖНЫХ СООРУЖЕНИЙ В ОБСЛУЖИВАНИИ КАРАВАННЫХ ПУТЕЙ БУХАРСКОГО ХАНСТВА	171
42.	Гаффаров Ш.С., Буриев З.Т.	РОССИЙСКИЕ ПЕРЕСЕЛЕНЦЫ В ЗАКАСПИЙСКОЙ ОБЛАСТИ	175
43.	Ғоибов К. Ш., Луфов М.Т.	ТАШАККУЛИ САЛОҲИЯТНОКИИ КАСБИ ОМУЗГОРОНИ ОЯНДА ДАР РАВАНДИ ТАЪЛИМ	181
44.	Gofforov Sh. S.	FROM THE HISTORY OF THE MADRASES OF UZBEKISTAN	186
45.	Давлаталӣ Т., Халилзода С.н, Алимов Ю.	ХОҶАМУЪМИН – ЯКЕ АЗ МАВЗЕЪҲОИ САЙЁҲИИ ТОЧИКИСТОН	194
46.	Давлатова С. Т.	МАРКАЗИЙ ОСИЁ ДАВЛАТЛАРИДА МИЛЛАТЛАРАРО ТОТУВЛИК: ДӢСТЛИК ВА БАРҚАРОРЛИК ГАРОВИ”	199
47.	Джумаев М.И.	ФОРМИРОВАНИЕ МАТЕМАТИЧЕСКОГО КОМПЕТЕНЦИИ НАЧАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ ПО ТРЕБОВАНИЯМ В НАЦИОНАЛЬНОЙ УЧЕБНОЙ ПРОГРАММЕ УЗБЕКИСТАНА	203
48.	Жӯраев З. М.	МАРКАЗИЙ ОСИЁДАН ЕТИШИБ ЧИҚҚАН АЛЛОМА АБУЛҲАСАН МОВАРДИЙНИНГ ИЛМИЙ МЕРОСИ: “ОДОБ АЛ-ҚОЗИ” АСАРИ ҚУРЪОНШУНОСЛИГИ ВА МАНБАШУНОСЛИГИ	208
49.	Жӯраева Н. Н.	ЗАКАРИЁ РОЗИЙНИНГ «РУҲИЙ ТАБОБАТ» АСАРИДА АХЛОҚИЙ-ИЖТИМОИЙ ҚАРАШЛАР	217
50.	Jalilov D.M.	“OKS SIVILIZATSIYASI TARIXSHUNOSLIGIDAN LAVHALAR”	219
51.	Чалолов С. Р.	ОБ-ГАВҲАРИ ҚИММАТТАР АЗ ЛАЪЛУ ГУҲАР...	222
52.	Жураев А.Б.	ЭФФЕКТИВНОСТЬ ОБУЧЕНИЯ ЗАЩИТНЫМИ ДЕЙСТВИЯМИ У ЮНЫХ БОКСЕРОВ	224
53.	Жӯраева Н.	«XIX АСРНИНГ ИККИНЧИ ЯРМИДА ЗАРАФШОН ВОҲАСИДАГИ СИЁСИЙ ЖАРАЁНЛАР ВА ИЖТИМОИЙ-ИҚТИСОДИЙ ВАЗИЯТ»	227
54.	Зоҳидий А.	«МУРУДЖ-АЗ-ЗАХАБ» (ЗОЛОТЫЕ ОЖЕРЕЛЬЯ) КАК СЛЕДЫ ИСЛАМСКОЙ ЦИВИЛИЗАЦИИ В ДРЕВНЕЙ ФЕРГАНЕ	229
55.	Зубов А. Б.	ПРИСОЕДИНЕНИЕ СРЕДНЕЙ АЗИИ К РОССИИ	232
56.	Иброимова О.Ф., Холова Ф.Ф.	АСРИ НАВ БАРОИ РУШД ДОДАНИ ФАРЗАНДОН ВА ПЕШРАФТИ ЗАМОН	288

57.	Иброимова О.	ВАҲДАТ БЕҲТАРИН НЕЪМАТ	292
58.	Идиев А. А.	ШАЙБОНИЙ ВА АШТАРХОНИЙЛАР ДАВРИ ЭТНИК ТАРИХИНИ АКС ЭТГАН БАЪЗИ МАНБАЛАР ТАСНИФИ (ЎзР ФА Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшунослик институти қўлғезмалар фондида сақланаётган манбалар мисолида)	294
59.	Имомов У.Ҳ.	НАЦИОНАЛЬНО-ДУХОВНЫЕ ЦЕННОСТИ И ИХ РОЛЬ В ВОСПИТАНИИ СОВРЕМЕННОЕ МОЛОДЕЖИ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ	299
60.	Иноятов С.	БУХОРО - “БУЮК ИПАК ЙЎЛИ” ЧОРРАҲАСИДА ЖОЙЛАШГАН МЎЪЖИЗА ШАҲАР: ТАРИХ ВА БУГУН	301
61.	Иркаев М. А.	ЎРТА ОСИЁ ЭЛЛИНИСТИК ДАВР МАНБАЛАРИДА ТИТУЛЛАРИНИНГ ЁРИТИЛИШИ	307
62.	Исаев О.А., Абдурашидов А.А., Қулмўминов М.	XX АСРНИНГ 20-30 ЙИЛЛАРИДА ЎЗБЕКИСТОННИНГ ЖАНУБИЙ ВИЛОЯТИ СУРҲОН ВОҲАСИДА ОЛИБ БОРИЛГАН ҚУЛОҚЛАШТИРИШ СИЁСАТИ	311
63.	Исаев О.А., Қулмўминов М.	СОВЕТЛАР ТОМОНИДАН ЮРИТИЛГАН “ҚУЛОҚЛАШТИРИШ” СИЁСАТИ ҲАҚИДА АЙРИМ МУЛОҲАЗАЛАР	314
64.	Исакова М.	ГЛОБАЛЛАШУВ ШАРОИТИДА ТУРИЗМНИНГ МАМЛАКАТ ҲАЁТИДАГИ ЎРНИ ВА АҲАМИЯТИ	317
65.	Исмоилова М. Б., Саркорбобоева М. М.	25 СОЛИ ВАҲДАТИ МИЛЛЙ ВА СИЁСАТИ ХОРИЧИИ ТОҶИКИСТОН	322
66.	Исомитдинов Дж., Ўлмасова М. А.	НАЗАРЕ БА ФАЪОЛИЯТИ ОЛИМОН-МУАРРИХОНИ СОҲИБМАКТАБИ ҲАВЗАИ ХУҶАНД ДАР ДАВРОНИ СОҲИБИСТИҚЛОЛИИ ТОҶИКИСТОН	327
67.	Йўлдошев Б.	ИЛК ДАВЛАТЛАР ТИПОЛОГИЯСИ	334
68.	Ишанкулова Д.К	ВЛИЯНИЕ МИКСТ БАКТЕРИАЛЬНО-ВИРУСНЫХ ИНФЕКЦИЙ НА ИММУНОРЕАКТИВНОСТЬ БОЛЬНЫХ БРОНХИТОМ В УСЛОВИЯХ ОТДЕЛЕНИЯ ИНТЕНСИВНОЙ ТЕРАПИИ	338
69.	Кабилова У.Э.	АҲМАД ЗАКИ ВАЛИДИЙ-ТЎҒОННИНГ ТУРКИСТОНГА ИЛМИЙ САФАРЛАРИ	342
70.	Карабаев У.	ТРАДИЦИОННАЯ НАРОДНАЯ ДОСУГОВАЯ КУЛЬТУРА	345
71.	Каттаева Г. Ч.	СОПОЛЛИ МАДАНИЯТИ ТАҚИНЧОҚЛАРИ ТИПОЛОГИЯСИ ТАРИХШУНОСЛИГИ МАСАЛАЛАРИ БЎЙИЧА МУЛОҲАЗАЛАР	349
72.	Комилова З., Салимов Э. М.	АМНИЯТ ҲАМЧУН ОМИЛИ АСОСИИ ТАҲКИМИ ДАВЛАТ	353
73.	Кушоков С.Ю.	ИЛК ДИНИЙ ҚАРАШЛАР ПАЙДО БЎЛИШИДА ҲАЙВОНЛАР КУЛЬТИ	3676
74.	Қодиров Б.Х.	ЎЗБЕКИСТОН - ТОЖИКИСТОН ҲАМКОРЛИК	362

		АЛОҚАЛАРИ: ЯНГИ ДАВРНИНГ БОШЛАНИШИ	
75.	Қораев Ш. П.	СУЛТОН ИБРОҲИМ МИРЗО АДАБИЙ АНЖУМАНЛАРИ ВА ШАРАФУДДИН АЛИ ЯЗДИЙ	366
76.	Кудайбергенов С.	ЖАНУБИЙ ОРОЛБЎЙИ МАРКАЗИЙ ОСИЁНИНГ ИЛК ЎРТА АСРЛАР ҚАРВОН ЙЎЛЛАРИ ТИЗИМИДА	372
77.	Қаршиев А. А.	ХІХ АСР ИККИНЧИ ЯРМИ - ХХ АСР БОШЛАРИДА СУРҲОН ВОҲАСИНИНГ ИЖТИМОЙ-СИЁСИЙ ҲАЁТИ (И-126-жамғарма ҳужжатлари асосида)	374
78.	Қобулов Э. О.	ЖАҲОН ЦИВИЛИЗАЦИЯСИ ТИЗИМИДА ТЕРМИЗ	382
79.	Қодирова Л. Б.	ХІХ АСРНИНГ ИККИНЧИ ЯРМИДА ЎРТА ОСИЁ-РОССИЯ ДИПЛОМАТИК МУНОСАБАТЛАРИНИНГ АЙРИМ ЖИҲАТЛАРИ ХУСУСИДА	385
80.	Қодирова М.А., Қаюмова О.Э.	ТАЪЛИМИ ДУЗАБОНИ ДАР СИНФҲОИ ИБТИДОЙ – ПАДИДА ВА МУАММОИ ПЕДАГОГИКАИ МУОСИР	389
81.	Qurbonov A. M.	O'RTA OSIYODAGI ENG QADIMGI ALTARLARNING KELIB CHIQUISHIGA DOIR AYRIM MULOHAZALAR	393
82.	Қурбонов Б.	ФАҲРИЙ ҲИРАВЎ ВА “ЛАТОИФНОМА”-И Ў	395
83.	Қурбонова С. З.	ДОИР БА ХУСУСИЯТҲОИ ЛЕКСИКОГРАФИИ ФАРҲАНГИ МАНЗУМИ АРАБЎ-ТОЧИКИИ «НИСОБ-УС-СИБЁН»-И АБЎНАСРИ ФАРОҲЎ	399
84.	Қўшшаева Н. М., Неков И. И.	НОСИРИДДИН ТУСИЙ ИЛМЛАР ВА УЛАРИНИНГ ТАСНИФОТИ ХУСУСИДА	401
85.	Лутфиллаев М.Х., Аминов Б.Б.	УМУМ ТАЪЛИМ МАКТАБЛАРИДА “ИНФОРМАТИКА” ФАНИНИ ВИЗУАЛИЗАЦИЯ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ АСОСИДА ЎҚИТИШ МЕТОДИКАСИ	405
86.	Мавланов Ў., Кудайбергенов С.	ЖАНУБИЙ ОРОЛБЎЙИНИНГ ЎРТА АСРЛАР ҚАРВОН ЙЎЛЛАРИ	408
87.	Madaliev O. R.	IS SULṬĀN ‘ALĪ MASHHADĪ THE AUTHOR OF THE GENERAL ALPHABETICAL ORDER OF THE DIVAN KHAZĀ’IN AL-MA‘ĀNĪ?	411
88.	Маматова Н.	ROLE OF CREATIVITY IN TEACHING ENGLISH	467
89.	Мамадалиев Ҳ.М.	ХАЛИФА ИБН ХАЙЙОТНИНГ “ТАРИХ” АСАРИ ВА УНДАГИ МАРКАЗИЙ ОСИЁ ТАРИХИГА ОИД МАЪЛУМОТЛАР ТАҲЛИЛИ	470
90.	Масалиева О. М.	ХАЛҚ ДУНЁҚАРАШИНИНГ ЎЗГАРИШИ — ИСЛОҲОТЛАРИНИНГ ИБТИДОСИДИР	473

ЧИЛДИ 2/ТОМ 2

91.	Маҳмадшоев М.М., Миршоев А.А.	КОНСЕПСИЯИ РУШДИ СИФАТИ ТАҲСИЛОТ ТАҲКИМБАХШИ ПОЯИ МОДДИВУ МАЪНАВИИ РАВАНДИ ТАЪЛИМ ДАР ДОНИШҒОҲ	482
-----	----------------------------------	--	-----

92.	Маҳмудов Ф., Зарипов О.	ДАБИРЛИК МОҲИЯТИ ВА УНИНГ ЎЗБЕК ДАВЛАТЧИЛИГИ ТАРИХИДА ТУТГАН ЎРНИ	488
93.	Мирзаев А.	ФАРҶОНА ВОДИЙСИДА ПАХТАЧИЛИКНИ РИВОЖЛАНИШИДА ТАЖРИБА ПАХТА ПЛАНТАЦИЯЛАРИНИНГ ТУТГАН ЎРНИ (АРХИВ ҲУЖЖАТЛАРИ АСОСИДА)	492
94.	Мирзаев Ж. З., Саидахматов Ш. Т.	ТЕРМИЗ ШАҲАР АНГЛОМЕРАЦИЯСИНИНГ ШАКЛЛАНИШИ	499
95.	Мирзаев Ж. З., Абдурахмонов А.О.	АМИР ТЕМУР ВА ТЕМУРИЙЛАР ДАВРИДА ТЕРМИЗ ВА ЧАҶОНИЁНДАГИ ИЖТИМОИЙ- МАДАНИЙ ЖАРАЁНЛАР	506
96.	Мирзаев Н.	ЖАЛОЛИДДИН АБУ МУҲАММАД УМАР ХҲЖАНДИЙ ИЛМИЙ ҶАОЛИЯТИ ВА ЁЗГАН АСАРЛАРИ	512
97.	Мирзоев С.	СОИНУДДИНИ ХУҶАНДИЙ ВА “ ШАРҶИ “ НАЗМ-УД-ДУРАР”- И Ў	516
98.	Мирзоев С.	МАВЛОНО ҶАЛОЛИДДИНИ БАЛҶИ ВА ВАҶДАТИ ИНСОНИЙ (Ба муносибати 25- умин солгарди Ваҳдати миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон)	520
99.	Мирзоюнус М.	АДАБИЁТШИНОСИИ МУОСИРИ ТОҶИК ДАР ЎЗБЕКИСТОН ВА РУШДИ ҶАМКОРИҶОИ СУДМАНД ДАР РЎЗГОРИ МО	524
100.	Муминова П. А., Исомитдинов Ж. Б.	СВЕДЕНИЯ РУССКИХ КРАЕВЕДОВ И ПУТЕШЕСТВЕННИКОВ О РЕМЕСЛЕННЫХ И ПРОМЫШЛЕННЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ ХУДЖАНДА ВТОРОЙ ПОЛОВИНЫ XIX – НАЧАЛА XX ВВ	532
101.	Муродова М. Ҷ.	ИНЪИКОСИ ВАЪБИ СИЁСИЮ ИҶТИМОИИ СОЛҶОИ СИВУҶАҶТУМ ДАР ОҶЕРКИ «ТАНҶОЙ»-И АБДУРРАҶМОНИ АБДУМАННОН	537
102.	Мустафакулов А.А., Саттаров С.А. , Саттарова М., Норматова Д., Абдураимова Х.	ИЛМ-МАЪРИҶАТ ФИДОЙИСИ	543
103.	Муҳаммадизода М. Б.	СУЛҶИ ТОҶИКОН ТАҶРИБАИ БЕНАЗИР ДАР БАРТАРАҶ СОХТАНИ НИЗОҶОИ ДОХИЛИЙ ВА БЕРУНИЙ	547
104.	Набиева Н.С.	МОТИВЫ ЛЮБВИ В МИРОВОЙ ЛИТЕРАТУРЕ (В ПОЭМАХ НИЗЯМИ И ШЕКСПИРА)	550
105.	Наботов Ҷ.С., Баҳодуров Б.Ҷ.	ТОҶИКИСТОН ВАТАНИ ТУРИЗМ	554
106.	Надинова Х., Сиддинов М.	БАРКАМОЛ АВЛОД ВА ЮКСАК МАЛАКАЛИ КАДРЛАРИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ ТАЪЛИМ-ТАРБИЯ ЖАРАЁНИНИНГ АСОСИЙ МАҚСАДИ	558
107.	Наджмиддинов Ҷ.Н.	МОДЕЛЬ ОРГАНИЗАЦИИ БИЗНЕС-	561

		ИНКУБАТОРА, КАК ОСНОВА РАЗВИТИЯ МАЛОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В СФЕРЕ УСЛУГ ГОРОДА ПЕНДЖИКЕНТ	
108.	Назаров О. М.	ЎЗБЕКИСТОНДА АМАЛГА ОШИРИЛГАН ҚАТАҒОНЛИК СИЁСАТИ ВА УНИНГ ОҚИБАТЛАРИ	572
109.	Назарова Д.	ХАЛҚАРО АРХЕОЛОГИК ЭКСПЕДИЦИЯЛАР ТОМОНИДАН СУРХОНДАРЁ ВИЛОЯТИ АРХЕОЛОГИК ЁДГОРЛИКЛАРИНИ ЎРГАНИЛИШ ТАРИХИ (2002-2012 йиллар)	576
110.	Начмиддин А.	АЪЛОХОН АФСАҲЗОД — МУҲАҚҚИҚИ АДАБИЁТИ АСРИ XV	579
111.	Нормўминов М. Б.	ТЕРМИЗ АРХЕОЛОГИЯ МУЗЕЙИ ФОНДЛАРИДА САҚЛАНАЁТГАН АМИР ТЕМУР ВА ТЕМУРИЙЛАР ДАВРИГА ОИД БЎЛГАН ТАНГАЛАР	590
112.	Носирова С. Ш.	АМИР ТЕМУР ВА ТЕМУРИЙЛАР ДАВРИ ЎЗБЕК МУСИҚИЙ-МАДАНИЙ МЕРОСИГА БИР НАЗАР	597
113.	Нурматов Ш. Ш., Сангинов М.М., Каримова М.Д.	ОМИЛҲОИ ИНКИШОФИ САЙЁҲИИ ЭКОЛОГИ ДАР ТОҶИКИСТОН	599
114.	Nurboeva N.N.	ЎЗБЕКИСТОНДА АЁЛЛАРНИНГ ОИЛАДАГИ МАВҚЕИ (МУСТАҚИЛЛИК ЙИЛЛАРИДА)	606
115.	Нуруллаева Ш. Қ.	ХОРАЗМ ВОҲАСИ ЎЗБЕКЛАРИНИНГ МАРОСИМ КИЙИМЛАРИ ВА УЛАР БИЛАН БОҒЛИҚ УРФ-ОДАТЛАР	609
116.	Одинаев А.	САРГУЗАШТИ ПУРРА.. САБАБҲОИ ИХТИЛОФ МИЁНИ МИСР, ЭФИОПИЯ ВА СУДОН РОҶЕЪ БА САРБАНДИ “ЭҲЁ-“И БУЗУРГИ ЭФИОПИЯ ДАР ЧИСТ?	615
117.	Оқилова М.А.	ЗИКРИ АЛИШЕР НАВОЙ ДАР «ТАЗКИРАТ-УШ-ШУАРО»-И ДАВЛАТШОҲИ САМАРҚАНДИ	620
118.	Орзиев М.З.	ТУРКИСТОН МИНТАҚАСИНИ ИНГЛИЗЛАР ТОМОНИДАН ЎРГАНИЛИШИ ЖАРАЁНИДА БУХОРО-АФҒОН МУНОСАБАТЛАРИ	624
119.	Очилова М. И.	МУНОҚОТ ДАР «ТАБАҚОТУ-С-СЎФИЯ»-И ҲОҶА АБДУЛЛОҲИ АНСОРЙ	627
120.	Пардаев А.	ҚАШҚАДАРЁ ВОҲАСИДАГИ МИГРАЦИОН ЖАРАЁНЛАР	633
121.	Пардаев О. Р., Холматов Ф. Ш.	“КЛАСТЕР” ТУШУНЧАСИ ВА НАЗАРИЯСИ	639
122.	Ражабова Г.С.	АЛЬ - ХОРЕЗМИ - ВЕЛИКИЙ МАТЕМАТИК ВОСТОКА	643
123.	Radjabova S. B.	YANGI O'ZBEKISTON SHAROITIDA XOTIN-QIZLAR MA'NFAATLARINING NIHOYA QILINISHI	648
124.	Раимкулов А. А.	ШАҲРИСАБЗ ШАҲРИНИНГ ШАКЛЛАНИШИ ТАРИХИ ЯНГИ ТАДҚИҚОТЛАР ТАЛҚИНИДА	651

125.	Расулов Ҳ. М.	ЎЗБЕКИСТОН ВА ТОЖИКИСТОН: ЎЗАРО ҲАМКОРЛИК, АЗАЛИЙ ҚАДРИЯТЛАР БИРЛИГИДАН СТРАТЕГИК ҲАМКОРЛИК САРИ	655
126.	Раҳимов И.	ФАРҲАНГИ КИРМАКПАРВАРИИ ТОЧИКОН АЗ ДИДГОҲИ ОЛИМОНИ РУС (АСРҲОИ XIII – XIX)	658
127.	Раҳимова М.	МАЪРИФАТИ ШЕЪР ДАР ДАРСҲОИ ЗАБОНИ ТОЧИКӢ	661
128.	Раҳмонов С.М.	ХОДЖА БАҲОУДДИН НАКШБАНД И ТАРИКАТЫ НАКШБАНДИЯ	666
129.	Раҳмонов Х., Суюнов А.	ЖАНУБИЙ ВОҲАЛАРДАГИ ТАРИХИЙ ДЕМОГРАФИК ЖАРАЁНЛАР (1946-1970-ЙЙ.)	669
130.	Рашидов О.	XX АСРНИНГ 20-ЙИЛЛАРИДА ЎЗБЕК АДАБИЁТИДА ҲОЯВИЙ-МАҲКУРАВИЙ КУРАШ	671
131.	Саидғанизода С.	КОРБУРДИ ИСТИЛОҲОТИ АДАБӢ ДАР ОСОРИ АҲМАДИ ҲАЗЗОЛӢ	675
132.	Саидғанизода С.	АШЪОРИ АҲМАДИ ҲАЗЗОЛӢ ВА ХАСОИСИ ОН	680
133.	Саиднуриддинзода А.С., Алимов Д.Х.	РУШДИ ҲУНАРҲОИ МАРДУМӢ ДАР МИНТАҚАИ КӢЛОБ	683
134.	Саломов Д.Ф.	АҲАМИЯТИ ИҚТИСОДИЁТИ РАҚАМӢ ДАР ТАНЗИМИ ДАВЛАТӢ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН	687
135.	Сангирова Д. Х.	“СУТ ПИШГУНЧА УРУШ...” (ВАҚТ ТУШУНЧАСИ ЎРТА АСР МАНБАЛАРИДА)	690
136.	Саттаров С.А.	ЧЕЛОВЕК КАК ПРИМЕР ФИЗИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ	694
137.	Сатторов А.	ЧАНД МУЛОҲИЗА ОИД БА “ШАРҲИ ТААРУФ” –И МУСТАМИЛЛИИ БУХОРОӢ	698
138.	Сатторова Д.	ХОРАЗМ ШОИРИ САЪДИЙ ИЖОДИ	702
139.	Safarov B.S.	SURXON VOHASI AHOLISINING DENQONCHILIK VA BOG'DORCHILIK XO'JALIGI TARIXI	706
140.	Сирочзода Ф. С.	РУШДИ САӢЁҲӢ ВА ҲУНАРҲОИ МАРДУМӢ ВОСИТАИ ТАҲКИМИ ИҚТИСОДИ МИЛЛӢ	709
141.	Аъзамов С. (Субҳони Аъзамзод)	КАШФИ ТУРБАТИ РӢДАКӢ ВА “ДАҲТАРИ ПАНҶРӢД”	716
142.	Собиров Т. Р., Омонов Қ. Қ.	ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ И ПРАКТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ НАУКИ ХАНДАСА (ИНЖЕНЕРНЫЕ НАУКИ) В ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ	722
143.	Сулаймонова Г.Р.	КАТЕГОРИЯИ МОДАЛИЯТ ДАР ЗАБОНҲОИ АРАБӢ ВА ТОЧИКӢ	728
144.	Тангрикулов Ж. Э.	ҚАЙТА ҚУРИШ ЙИЛЛАРИДА ЎЗБЕКИСТОНДАГИ АГРАР СИЁСАТ МАСАЛАЛАРИНИНГ ДАВРИЙ МАТБУОТ НАШРЛАРИДА ЁРИТИЛИШИ	731
145.	Таниева Г.М.	НОСИР ХИСРАВ “САҲАРНОМАСИ”НИНГ ЎРТА ОСИЁ МУСУЛМОНЛАРИ ҲАЖ	736

		САФАРЛАРИ ТАРИХИНИ ЎРГАНИШДАГИ АҲАМИЯТИ	
146.	Темирова Ш. В.	РОССИЯ ТОМОНИДАН ТУРКИСТОН ЎЛКАСИДА АМАЛГА ОШИРИЛГАН МАЪМУРИЙ- ҲУДУДИЙ БЎЛИНИШДА ЎЛКАНИНГ ТАБИИЙ, ТАРИХИЙ ИҚТИСОДИЙ ВА МИЛЛИЙ ХУСУСИЯТЛАРИ (XIX асрнинг иккинчи ярми – XX аср бошлари)	740
147.	Темиров Ж. Н.	ЛИТЕРАТУРА ПЕРИОДА НЕЗАВИСИМОСТИ ТУНИСА	752
148.	Тиллохоҷаева М.	ТАШАККУЛИ САЛОҲИЯТИ КАСБИИ МУАЛЛИМОНИ ОЯНДА ҲАМЧУН ПРОБЛЕМАИ ПЕДАГОГЎ	757
149.	Тоҷибоев Ш. Ф.	ТЕХНОЛОГИЯҲОИ МУОСИРИ ИТТИЛООТЎ –КОММУНИКАТСИОНЎ ДАР РАВАНДИ ТАЪЛИМ ВА ОМУЪЗИШИ “НАЗМШИНОСЎ”	760
150.	Turdiyev B. S. Kamildjanov M.N.	UZBEKISTAN – TAJIKISTAN: A NEW STAGE OF COOPERATION BASED ON MUTUAL TRUST AND FRIENDSHIP	766
151.	Турсунов Б.Р.	МАНБАШУНОС ОЛИМ ВА ОЛИЙЖАНОБ ИНСОН	769
152.	Tursunov L. E.	PHILOSOPHICAL ASPECTS OF LEGAL NIHILISM	771
153.	Турсунов Н.Н.	СУРҲОН ВОҲАСИ АҲОЛИСИНИНГ ЖОЙЛАШУВИДА ҚИШЛОҚЛАРНИНГ ГЕОГРАФИК ЎРНИ	774
154.	Тўхтаев А.Қ., Йўлдошева З.Ҳ.	ХУРРАМБЕК – ШАРҚИЙ БУХОРОДАГИ МИЛЛИЙ ИСТИҚЛОЛ КУРАШИНИНГ АТОҚЛИ НАМОЯНДАЛАРИДАН БИРИ (1898-1932 йй)	781
155.	Тўхтаев А.Қ., Боқиев А.А.	ЎЗБЕКИСТОН ВА ТОЖИКИСТОН ДАВЛАТЛАРИНИНГ ТАЪЛИМ СОҲАСИДАГИ ҲАМКОРЛИГИ	784
156.	Убайдуллоев А.	ҚОЛАБҲОИ ШЕЪРЎ ВА МАВЗЎОТИ ОН ДАР ДЕВОНИ НОСИРАЛИИ САРҲИНДЎ	787
157.	Усанов Б.Р., Шерматов К. М., Усанов Р.Т.	СПРАВЕДЛИВОСТЬ ЕСТЬ ГЛАВНАЯ ДОБРОДЕТЕЛЬ	799
158.	Усанов Р., Тўрабоева Д.Ҳ., Ҷабборова В.Ҳ., Бегалиев Х.,	ЗАМОН ОДИЛТАРИН ВА ОҚИЛТАРИН ДОВАР АСТ	801
159.	Usanov E. M.	ABDULLAXON IKKINCHINING SIYOSIY FAOLIYATI	805
160.	Fayzullayeva M.H.	XORAZMSHONLAR DAVLATIDA MAVJUD MANSAB VA UNVONLAR (SHINOVIDDIN AN-NISOVIY ASARI ASOSIDA)	808
161.	Файзуллаева М.	ЭТНОМАДАНИЙ АЛОҚАЛАРНИНГ УМУМИЙЛИГИ (таомларда акс этиши)	816
162.	Бўриев А.,	АЗ ТАҶРИБАИ ФЕҲРАСТНИГОРЎ ДАР	819

	Файзулло Ф.	ИНСТИТУТИ ШАРҚШИНОСИИ БА НОМИ АБУРАЙҲОН БЕРУНИИ АКАДЕМИЯИ ИЛМҲОИ ҶУМҲУРИИ ЎЗБЕКИСТОН	
163.	Ҳазратқулова Э. Б.	«БОБУРНОМА» ВА АДАБИЙ ЖАНР МАСАЛАСИ	827
164.	Ҳайтов Ш.А., Файзиева Ф.И.	БУХОРО АМИРЛИГИ РУС МАНЗИЛГОҲЛАРИДА 1916 ЙИЛ ХАЛҚ ҚЎЗҒОЛНИ ДАВРИДА КУРАШ ТАРҒИБОТИ ХУСУСИДА	834
165.	Ҳайитов У.	ИНСОННИНГ МОҲИАТИ ВА МАЪНАВИЙ, МАҒКУРАВИЙ ИШЛАРНИНГ АЙРИМ МОДЕЛЛАРИ	838
166.	Ҳайитов У., Тиллахўжаева Х.	ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ҲАЁТДА МАЪНАВИЯТ МУАМОСИ ВА УНИНГ ТИЗИМИ ТАҲЛИЛИ	842
167.	Буранов А.Х.	ЁШЛАРНИНГ ИЖТИМОИЙ-МАЪНАВИЙ ҚИЁФАСИДАГИ ЎЗГАРИШЛАР	848
168.	Ҳакимов Н.Х., Амридинова Д. Т.	СТРАТЕГИЧЕСКОГО ПАРТНЕРСТВА УЗБЕКИСТАНА И ТАДЖИКИСТАНА НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ	850
169.	Ҳакимова Ш. И.	МАШҒУЛИЯТҲОИ АМАЛӢ ВА ТАШАККУЛИ САЛОҲИЯТҲОИ ДОНИШҚЎЁН ДАР ОН	854
170.	Халифаев М. М.	ЦЕРЕМОНИЯ ВОЗВЕДЕНИЯ НА ПРЕСТОЛ БУХАРСКИХ ПРАВИТЕЛЕЙ В НАЧАЛЕ XX В. (ПО МАТЕРИАЛАМ «ТАЪРИХИ НОҒЕЪИ» МУХАММАДАЛИ БАЛДЖУВАНИ)	859
171.	Hasanov I.T.	O‘ZBEKISTON JISMONIY TARBIYA TIZIMIDA PARALIMPIYA SPORT MUSOBAQALARI TARIXI	863
172.	Hasanov I.T.	O‘ZBEKISTON PARALIMPIYA TERMA JAMOASI TARKIBIDA SURXONDARYO SPORTCHILARI	867
173.	Hasanov Sh. Sh.	O‘ZBEKISTONNING JANUBIY VILOYATLARIDA MEVA – SABZAVOTCHILIK TARMOG‘INI RIVOJLANTIRISHNI DAVLAT TOMONIDAN QO‘LLAB – QUVVATLANISHI	871
174.	Холиқов З.Э.	ЭСКИ ТЕРМИЗНИНГ ЧОР УСТУН МИНОРАСИ ҲАҚИДА	876
175.	Холиқова Р.Э.	ИНСОН ҚАДРИ УЛУҒЛАНГАН ЮРТ	878
176.	Холматова М. М.	НАҚШИ ХОҶА НАСИРУДДИНИ ТҶСӢ ДАР АДАБИЁТИ ФОРСУ-ТОҶИК	883
177.	Холмўминов Х. Э., Эрмуратов Э.	СУРХОНДАРЁ ВОҲАСИ АҲОЛИСИННИНГ ДЕМОГРАФИК ЖАРАЁНЛАРИ	889
178.	Ҳомидиён Ҳ. К., Ҳалимова А. А.	КОРБУРДИ САНЪАТИ ВАСФ ДАР ШЕЪРИ ШОИРОНИ АРАБИЗАБОНИ ФОРСУ ТОҶИК (АСРҲОИ IX-X)	891
179.	Худайбердиев Ш.Т.	ИЛК ВА РИВОЖЛАНГАН ЎРТА АСРЛАРДА СУРХОН ВОҲАСИ СУҒОРИЛИШ ТИЗИМИ ТАРИХИ	896

180.	Ҳомидова М., Анварова М. Н.	ТАЪРИХИ АНЪАНАИ ТАДВИНИ АМСОЛИ АРАБ	900
181.	Ҳомидова М., Анварова М. Н.	ГЕНЕЗИСИ АМСОЛУ ҲИКАМ ДАР АДАБИЁТИ АРАБИЗАБОНИ ФОРСУ-ТОЧИК	904
182.	Анварова М. Н., Ҳамидова М.	ВОЗНИКНОВЕНИЕ ТРАДИЦИИ СОСТАВЛЕНИЯ ПАРЕМИОЛОГИЧЕСКИХ СЛОВАРЕЙ В АРАБСКОЙ ЛИТЕРАТУРЕ	907
183.	Худойқулов Т. Д.	ИЛМГА БАХШИДА УМР: 60 ЙИЛЛИК ИЛМИЙ ФАОЛИЯТ ЭЪТИРОФИ	914
184.	Худойқулов Т. Д.	ХІХ АСРДА ХИВА ДАВЛАТ ҲУЖЖАТЛАРИ: АРХИВ ВА КУТУБХОНАЧИЛИКНИНГ АҲАМИЯТИ	915
185.	Хушвақов Н. О.	НАСАФ ШАҲРИДАГИ МАҲАЛЛА ВА КЎЧА НОМЛАРИ ҲАҚИДА ЁЗМА МАНБАЛАР	921
186.	Ҳайитов Ш.А.	ЎЗБЕКУ-ТОЖИККА БИРДЕК ҚАДРЛИ, МАНБАШУНОСЛИК ИЛМИНИНГ ТАНИҚЛИ ТАДҚИҚОТЧИСИ	923
187.	Ҳотамова М. Ф.	ТАҲЛИЛИ ФАЛСАФИИ МАФҲУМИ «ТАФАККУРИ ИНТИҚОДӢ»	925
188.	Ҳочиев А.,	ПАЁМҲОИ МОНДАГОРИ РӮДАКӢ ВА РОЗҲОИ АЗАММАТИ Ӯ	931
189.	Ҷаъфаров Д.З.	ЗИНДАГИРО АЗ ҲАСТИИ ОБ АСОС АСТ (Бахшида ба “Даҳсолаи байналмилалии амал “Об барои рушди устувор” солҳои 2018-2028”)	936
190.	Шаимқулов А. Х.	ҚАЙТА ҚУРИШ ДАВРИДА ҲОКИМИЯТ ВА МАТБУОТ	939
191.	Шарипова М.Х.	САҲМИ ПЕШВОИ МИЛЛАТ ДАР ҲАЛЛИ МАСЪАЛАҲОИ ОИЛА ВА ОИЛАДОРӢ	943
192.	Шарифова Г.	ШАҲДИ ҚАНДИ САМАРҚАНД (Андешаҳо баъди мутолиаи китоби “Фарҳанги вожаҳо ва ифодаҳои мардумӣ дар осори Мавлавӣ”-и Ҳаёт Неъматӣ Самарқандӣ)	947
193.	Шапулатов У. Х.	СУРҲОН ВОҲАСИНИНГ СУНӢИЙ СУҒОРИШ ТАРМОҚЛАРИ ТАРАҚҚИЁТИ ХУСУСИДА АЙРИМ МУЛОҲАЗАЛАР	953
194.	Sharifi G.	AFGʻONISTONDAGI BUXORO MUHOJIRLARI	956
195.	Шодмонова Г.Ф.	РЕЛИГИОЗНЫЕ СИМВОЛЫ И ЛИТЕРАТУРНЫЕ ТЕРМИНЫ, ИСПОЛЬЗУЕМЫЕ В ЛИТЕРАТУРЕ ДЛЯ ОБОЗНАЧЕНИЯ БОГА ИЛИ ПРОРОКА	958
196.	Шодиева Ш. С.	ТУРКИЯ МАТБУОТИДА БУХОРО АМИРЛИГИДАГИ ТАРИХИЙ ВОҚЕЛИКЛАРНИНГ ЁРИТИЛИШИ	961
197.	Шоймардонов И.	ЎЗБЕКИСТОНДА ҚИШЛОҚ ХӮЖАЛИГИНИ ҚАЙТА ҚУРИШ ЖАРАЁНЛАРИ ВА МЕҲНАТКАШЛАРНИНГ ТУРМУШ ШАРОИТЛАРИ МУАММОЛАРИ (XX асрнинг 20-йиллар иккинчи ярми – 30-йиллар)	963
198.	Шукуров Ф.	МУҲИТИ АДАБИИ МОВАРОУННАҲР ДАР АСРҲОИ ХІV- ХV	969

199.	Эргашев Ж.Ю.	ХИЗМАТ КЎРСАТИШ ТИЗИМИДА КЎПРИКЛАРНИНГ ЎРНИ (Бухоро хонлиги мисолида)	974
200.	Эркинов А., Қурбонов А.	КАМОЛ ЭРАСЛАННИНГ (1930–2022) НАВОИЙШУНОСЛИККА ОИД ТАДҚИҚОТЛАРИ	978
201.	Эшов Б.Ж.	“АВЕСТА” - ОБЩЕСТВЕННЫЙ И ПОЛИТИЧЕСКИЙ СТРОЙ	982
202.	Эшқобилов Б.Б.	ХІХ–ХХ АСР БОШЛАРИДА БУХОРО АМИРЛИГИДА ЕР-СУВ МУНОСАБАТЛАРИ	985
203.	Юлдашева Г.	НАВОИЙ ҚЎЛЁЗМАЛАРИ ЭЛИЗАР БИРНБАУМ ТАДҚИҚОТЛАРИДА	990
204.	Янгибоева Д.Ў.	СУРХОНДАРЁ ВИЛОЯТ САНИТАР МАОРИФ УЙИ (1971-1990 йй)	994
205.	Яҳёев М., Убайдуллоев А.	ПЕШВОИ МУАЗЗАМИ МИЛЛАТ-МЕЪМОРИ СУЛҲУ ВАҲДАТ	999
206.	Абдуллоев Ш. У., Давронов Б. Б.	ОБЩАЯ ПОНЯТЯ О СПОРТИВНОЙ ТРЕНИРОВКЕ	1004
207.	Абдуллоев Ш.У., Самадов М.	ҲОЛАТ ВА СТРУКТУРАИ ТАШКИЛИ ТАЪЛИМЇ ТАРБИЯИ ҶИСМОНЇ ДАР МУАССИСАҲОИ ТАЪЛИМЇ	1006
208.	Мундариҷа/оглавление		1015

НАШРИ ИЛМӢ-ПАЖӢҲӢШӢ

ПАЁМИ ДОНИШКАДА
АНВОРИ ИЛМ
ТАФАККУРИ ТАЪРИХ
Нашри муштарак

ВЕСТНИК ИНСТИТУТА
СВЕТОЧ НАУКИ
ПОЗНАНИЕ ИСТОРИИ
Объединенный выпуск

INSTITUTE BULLETIN
LIGHT OF SCIENCE
KNOWLEDGE OF HISTORY
Combined release

2022, № 2. Ҷилди 1, 2.

Мухаррири масъул/Ответственный редактор:

Шодмон Воҳидов

Мухаррир/редактор: Гулпарӣ Шарифова

Мухаррирони бадеӣ/Художественный редактор: Шодмон Воҳидов,
Верстка/верстортӣ Шодмон Воҳидов, Меҳрангез Шарофзода

Маводи маҷаллаҳо дар таҳририяти шуъбаи таъбу нашри ДОТдар ш.
Панҷакент (ичозатномаи № 148, 149 аз 16 феввали соли 2020 ба чоп омода
карда шудааст. Нашри ротопринтӣ. Қоғазӣ офсетӣ. Ҳуруфи Times New Roman
Тj. Ҷузъи чоии шартӣ 64. Адади нашр 200. Ба чоп 20.08.2022 имзо шуд.
Супориши № 12

